

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Стрікаленко Т. В., д.мед.н., професор кафедри РГБ,
Одеська національна академія харчових технологій*

*Ярьоменко С. Г., к.г.н., ст. викладач
кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу,
Одеський національний економічний університет*

Одним з важливих чинників соціально-економічного розвитку країни є ефективне функціонування рекреаційно-оздоровчої галузі та сталий розвиток курортного господарства. Санаторно-курортні заклади, що забезпечують лікування і оздоровлення населення України, зважаючи на рекреаційний потенціал країни, цілком можуть бути конкурентними на ринку курортних послуг. У сегменті лікувально-оздоровчого туризму Одеська область має сприятливе сполучення кліматичних та бальнеологічних характеристик, які відсутні в багатьох країнах Європи. Основними конкурентами закладів санаторно-курортного господарства (СКГ) Одеського регіону є підприємства Півдня України – Миколаївської, Херсонської та Запорізької областей, які розміщені на узбережжі Азово-Чорноморського курортного регіону. Отже, метою роботи було дослідити реальний стан рекреаційно-оздоровчої справи в цьому регіоні, визначивши переваги та недоліки у діяльності підприємств СКГ в названих областях, та розглянути напрями підвищення конкурентоспроможності цих закладів, зокрема, в Одеській області.

Алгоритм розрахунку усереднених показників конкурентоспроможності спеціалізованих закладів СКГ виконано з урахуванням рекомендацій [1, 2]. Спираючись на загальну схему визначення стратегічних напрямків розвитку курортної галузі, проаналізовано зовнішнє та внутрішнє середовище галузі (SWOT-аналіз). У роботі використані статистичні бюлетені та інформаційні ресурси Головного управління статистики Одеської області та Державної служби статистики України, документи Одеської обласної адміністрації [3 – 6].

Аналіз основних показників діяльності підприємств санаторно-курортного господарства на півдні України у 2015 р. свідчить, що Одеська область є лідером за рядом показників:

- за тривалістю перебування відпочиваючих (11.8 діб проти в середньому по Україні та 7.6 – 9.8 в інших областях),
- за ефективністю роботи підрозділів сервісу, що надають до-даткові доходи (224.41 тис. грн. проти 216.65 тис. грн., в середньому по Україні та 90.75 – 200.99 тис. грн. в інших областях)
- за показником забезпеченості лікарями на 1 тис. ліж-ко-місць (332 проти 43 – 128 в інших областях)
- за показником середньооблікової кількості середнього медичного персоналу на 10 тис. оздоровлених (917 проти 154 – 452 в інших областях) тощо.

Для унаочнення співвідношення конкурентних позицій підприємств санаторно-курортного господарства в досліджуваних областях використали теоретичний підхід М. Портера про конкурентні сили та побудували багатокутник конкурентоспроможності підприємств регіону (рис. 1; усі показники нормовані як відношення регіону до показника по Україні).

Рис. 1 Багатокутник конкурентоспроможності підприємств СКГ Азово-Чорноморського регіону

Аналіз представлених даних свідчить, що Одеська область має також високі показники середньої тривалості перебування,

вартості обслуговування з ефективною роботою сервісних під-розділів, що надають додаткові послуги, високим є і показник забезпеченості підприємств медичним персоналом та лікарями. Проте за показником продуктивності праці персоналу, середньою місткістю та коефіцієнтом її використання Одеський регіон відстає від Херсонського, що потребує проведення оптимізації (збільшення) завантаження підприємств СКГ регіону та підвищення ефективності роботи персоналу. Саме на впорядкування цих напрямків діяльності закладів СКГ спрямовані основні завдання «Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017 – 2020 рр.» [5] і «Стратегії соціального та економічного розвитку Одеської області до 2022 року» [6].

Аналіз внутрішніх чинників, можливостей та несприятливих умов, що впливають на якісний розвиток СКГ та туристичної сфери регіону, виконаний авторами цих документів, дозволив сформулювати пріоритетними завдання розвитку та підтримки лікувально-оздоровчого туризму в Одеському регіоні, підвищення рівня професійної підготовки та перепідготовки фахівців даної сфери з метою підвищення якості обслуговування до міжнародних стандартів; забезпечення обслуговування іноземних відвідувачів, а також оптимізацію організаційно-управлінської структури туристично-рекреаційної галузі та створення центрів туристичної інформації, популяризація санаторно-курортного та оздоровчого продукту через засоби масової інформації. Не менш важливими є завдання щодо підвищення якості та конкурентоспроможності туристичного продукту і раціонального використання рекреаційного та туристичного потенціалів регіону.

Орієнтація на стратегію зміцнення/наращування та розвитку санаторно-курортного господарства в Одеській області та лікувально-оздоровчого туризму в регіоні потребує розширення переліку санаторно-курортних та оздоровчих послуг. Перспективними для вирішення цієї задачі вважаємо пошуки шляхів збільшення сприйняття відпочиваючими цінності послуг санаторно-курортного лікування, що і є пошуками реального покращення роботи закладів СКГ [7]. Розробка спеціальних Програм санаторно-курортної профілактики, відновлювального лікування та медичної реабілітації, створених з

урахуванням особливостей одеських курортів, можливостей залучення різноманітних культурних, історичних та пізнавальних заходів, унікального місцевого колориту тощо, які практично неможливо відтворити в іншому місці, додасть певну ціну до їх цінності, а тому може сприяти підвищенню якості послуг СКГ, модернізації матеріально-технічної бази закладів та раціонального використання рекреаційного і туристичного потенціалів регіону.

Література

1. Галасюк С. С. Оцінка конкурентоспроможності підприємств готельного господарства Одеської області / С. С. Галасюк // Економіка. Управління. Інновації : електрон. наук. фах. вид. – 2014. – № 2 (12). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_2_17.
2. Ведмідь Н. І. Санаторно-курортний комплекс: сервісне управління: монографія / Н. І. Ведмідь. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 536 с.
3. Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
4. Колективні засоби розміщення в Україні у 2015 році: Статистичний бюлетень / Відп. за випуск О. О. Кармазіна. – К. : Державна служба статистики, 2016. – 200 с.
5. Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017 – 2020 рр. Додаток до рішення Одеської обласної ради від 23 грудня 2016 р. № 285-VII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dair.odessa.gov.ua/files/ved/text.pdf>.
6. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року / Одеська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://oda.odessa.gov.ua/ru/socialnoekonomichnij-rozvitok/strategya-ekonomichnogo-ta-socialnogo-rozvitku-odeskooblast-do-2020-roku/>
7. Голдратт Е. М. Цель-2. Дело не в везении. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. – 280с.